

การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ.

(ร่าง พ.ร.บ. กบช.)

ด้วยกระทรวงการคลังจะเสนอร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. (ร่าง พ.ร.บ. กบช.) ต่อคณะรัฐมนตรี และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กระทรวงการคลังจึงขอรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องต่อร่าง พ.ร.บ. กบช. โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. สภาพปัญหาและสาเหตุ

แรงงานในระบบส่วนใหญ่มีรายได้หลังเกษียณที่ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิต โดยมีเพียงกลุ่มข้าราชการที่มีรายได้หลังเกษียณค่อนข้างเพียงพอที่อัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๗๐ ของรายได้ก่อนเกษียณ ขณะที่แรงงานในระบบที่ส่งเงินเข้ากองทุนประกันสังคมเพียงช่องทางเดียว ได้แก่ ลูกจ้างภาคเอกชน ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ และพนักงานของรัฐ จะมีรายได้หลังเกษียณโดยเฉลี่ยร้อยละ ๑๙ ของรายได้ก่อนเกษียณ ซึ่งต่ำกว่าระดับรายได้หลังเกษียณที่เพียงพอที่อัตราร้อยละ ๕๐ – ๖๐ ของรายได้ก่อนเกษียณ ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้มีความเสี่ยงที่จะตกสู่ภาวะยากจนในช่วงวัยชรา หากไม่มีการออมเพิ่มเติมในขณะที่อยู่ในวัยทำงาน

๒. ความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย

โดยที่ระบบบำเหน็จบำนาญขั้นพื้นฐานของลูกจ้างยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน และมีความแตกต่างกันในระหว่างกลุ่มอาชีพ อีกทั้งการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งเป็นกองทุนการออมเพื่อการชราภาพภาคสมัครใจให้กับลูกจ้างเอกชนในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งขึ้นเป็นจำนวนน้อยและไม่ครอบคลุมลูกจ้างเอกชนทุกราย ทำให้ไม่สามารถสร้างความมั่นคงและเป็นหลักประกันรายได้ในยามชราภาพให้แก่ลูกจ้างได้ เป็นผลให้เศรษฐกิจของประเทศไม่อาจขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้มีระบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพอย่างเพียงพอ สร้างความมั่นคงในชีวิต ครอบคลุมลูกจ้างในระบบได้ทั้งหมด ตลอดจนเป็นการสร้างวินัยในการออมของประชาชนในวัยทำงาน สมควรจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ (กบช.) ขึ้นเพื่อเป็นการออมภาคบังคับแก่ลูกจ้างโดยให้ได้รับผลประโยชน์เป็นบำเหน็จบำนาญ และให้มีคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติขึ้นเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารกิจการกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติให้เป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓. ความมุ่งหมายและผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

เพื่อให้แรงงานในระบบส่วนใหญ่มีรายได้หลังเกษียณไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของรายได้ก่อนเกษียณ โดยผู้ที่ได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน ซึ่งมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๕๐ ของแรงงานภาคเอกชน จะมีรายได้หลังเกษียณไม่น้อยกว่าอัตราดังกล่าว

๔.สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

๔.๑ กบข. เป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคบังคับสำหรับแรงงานในระบบที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ – ๖๐ ปี ครอบคลุม ลูกจ้างเอกชน ลูกจ้างชั่วคราวส่วนราชการ พนักงานราชการ เจ้าหน้าที่องค์การมหาชน และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อให้แรงงานในระบบได้มีการออมเพื่อการเกษียณเพิ่มเติม ซึ่งไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของรายได้ก่อนเกษียณ ซึ่งอยู่ในระดับที่เพียงพอในการดำรงชีพ

๔.๒ การดำเนินงานของ กบข.

(๑) การเข้าระบบ กบข.

ให้ลูกจ้างซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์และไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์เป็นสมาชิกของ กบข. โดยกำหนดให้กิจการขนาดใหญ่ (กิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐๐ คนขึ้นไป กิจการที่ได้รับสัมปทานของรัฐ กิจการที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน กิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานของรัฐ ที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกิจการที่ประสงค์เข้าเป็นสมาชิก กบข.) เข้าระบบเมื่อพ้น ๓๖๐ วันนับแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ กิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป เข้าระบบเมื่อพ้นกำหนด ๓ ปีนับจากกฎหมายใช้บังคับ และกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไปเข้าระบบเมื่อพ้นกำหนด ๕ ปีนับจากกฎหมายใช้บังคับ ทั้งนี้ หากนายจ้างมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและมีการส่งเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพไม่น้อยกว่าอัตราที่ กบข. กำหนด หรือมีการจัดระบบบำเหน็จบำนาญให้ลูกจ้าง ไม่ว่าก่อนหรือหลังร่าง พ.ร.บ. กบข. มีผลบังคับใช้ จะไม่ส่งเงินเข้า กบข. ก็ได้

นอกจากนี้ ในกรณีที่สมาชิก กบข. ย้ายไปเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ให้ลูกจ้างรายดังกล่าวสามารถเลือกคงเงินไว้ที่ กบข. ทั้งจำนวน และรับเมื่ออายุครบ ๖๐ ปี หรือโอนย้ายเงินจาก กบข. ไปกองทุนสำรองเลี้ยงชีพทั้งจำนวน ทั้งนี้ ให้รวมถึงกรณีที่สมาชิก กบข. ย้ายไปเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน โดยให้ลูกจ้างมีสิทธิเลือกคงเงินไว้ที่ กบข. หรือโอนย้ายเงินไปกองทุนดังกล่าวเช่นเดียวกันด้วย

(๒) การส่งเงินสะสม

ลูกจ้างส่งเงินสะสมและนายจ้างส่งเงินสมทบแต่ละฝ่ายในอัตราร้อยละ ๓ ของค่าจ้าง สูงสุดไม่เกิน ๑,๘๐๐ บาทต่อเดือน โดยจะกำหนดเพดานค่าจ้างไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน (กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อร่าง พ.ร.บ. กบข. มีผลบังคับใช้) และทยอยปรับเพิ่มอัตราเงินสะสมและเงินสมทบเป็นร้อยละ ๕ ร้อยละ ๗ ทั้งนี้ ให้ลูกจ้างและนายจ้างมีสิทธิส่งเงินเข้ากองทุนได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ ๓๐ ของค่าจ้าง ตั้งแต่ปีแรกที่เป็นสมาชิกของกองทุน และกรณีลูกจ้างที่ได้รับค่าจ้างน้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือนไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุน โดยให้นายจ้างส่งเงินในส่วนของนายจ้างฝ่ายเดียว

(๓) การรับเงินจาก กบข.

เมื่อสมาชิกอายุครบ ๖๐ ปี ให้มีสิทธิเลือกรับบำเหน็จหรือบำนาญรายเดือน เป็นระยะเวลา ๒๐ ปี จากกองทุน

(๔) การนำเงินของ กบข. ไปลงทุน

ให้คณะกรรมการ กบข. พิจารณาคัดเลือกสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งต้องเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการกองทุนส่วนบุคคลหรือกองทุนรวมตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์อย่างน้อย ๓ ราย

๕. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๕.๑ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

ระดับเงินออมในประเทศเพิ่มขึ้น และส่งเสริมการพัฒนาลตลาดทุน เนื่องจากเงินออมในกองทุนจะส่งผลให้เงินลงทุนระยะยาวจากผู้ลงทุนประเภทสถาบันเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะเพิ่มปริมาณการลงทุนจากการซื้อขายตราสารหนี้และตราสารทุน อันจะส่งผลให้ตลาดทุน ในภาพรวมมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพมากขึ้น รวมทั้งลดความผันผวนของการเคลื่อนย้ายเงินลงทุน

๕.๑ ผลกระทบด้านสังคม

เป็นการช่วยเหลือแรงงานในระบบที่มีความเสี่ยงที่ตกสู่สภาวะยากจนในช่วงวัยชรา ให้มีการออมเพิ่มขึ้น ในขณะที่ยังอยู่ในวัยทำงาน เพื่อจะได้มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพหลังเกษียณ

๕.๒ ผลกระทบด้านการคลัง

ประชาชนที่เป็นแรงงานในระบบได้มีการออมเพื่อการเกษียณเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยบรรเทาภาระงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาว

ในการนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการคลังจึงขอให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอต่อร่างกฎหมายดังกล่าว ภายในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ทั้งนี้ สามารถส่งความคิดเห็นทางโทรสาร หมายเลข ๐ ๒๖๑๘ ๓๓๙๕ หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ npf@fpo.go.th